

Veszprémi Dózsa György
Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
OM:037037

Diabéteszes tanuló speciális ellátási eljárásrendje

Veszprém
2023. szeptember 1.

Eljárásrend célja

Magyarországon egyre több 18 év alatti cukorbeteg él. Döntő többségük ún. teljes inzulinhiányos, 1-es típusú cukorbeteg, aki egész életében rendszeres inzulinadásra szorul.

Ezért minden köznevelési intézményben dolgozó pedagógus, és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott számára fontos feladat felkészülni a cukorbeteg gyermekek fogadására, ismerni mindennapjaikat és a diabétesz kialakulásának korai tüneteit, melyek felismerésével akár életveszélyes állapotot előzhetnek meg.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 2021. szeptember 1-jétől hatályos módosítása értelmében az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek és tanulók esetében az iskola 1–8. évfolyamán az érintett intézmény gondoskodik a napközbeni alapvető speciális ellátásról: a vércukorszint szükség szerinti méréséről, valamint – szükség esetén, orvosi előírás alapján – a szülővel, törvényes képviselővel történt egyeztetést követően, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadásáról.

Ezen feladatok ellátását a jogszabályban meghatározott intézményi kör az iskolaorvos és védőnő, vagy a megfelelő szakmai továbbképzést elvégző, *pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy* (továbbiakban: DiabMentor) révén biztosíthatja:

„62.§ (1a) A nevelési-oktatói intézmény, többcélú intézmény igazgatója a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, az általános iskola, a fejlesztő nevelési-oktatói intézmény, a kollégium, a hat és nyolc évfolyammal működő gimnázium vagy a szakgimnázium ötödik-nyolcadik évfolyamán az intézmény – beleértve az ilyen köznevelési alapfeladatot ellátó többcélú intézményt is – felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.

(1b) * Az intézmény igazgatója a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

a) a vércukorszint szükség szerinti mérését,

b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

(1c) * A nevelési-oktatói intézmény igazgatója az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását

a) olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy

b) iskolaorvos vagy iskolavédőnő útján biztosítja.

(1d) * A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megített formában nyújtja be.”

Cukorbetegség fogalma, típusai

A cukorbetegség, vagy más néven a diabétesz a cukoranyagcsere zavara, tünete az emelkedett vércukorszint. Pontosabb meghatározás szerint olyan komplex anyagcserezavar, melynek középpontjában a szénhidrát-anyagcsere eltérései vannak, de a kórfolyamat érinti a zsír- és fehérje – anyagcserét is. Több típusú diabétesz van. Gyerekekre döntően az 1-es típusú cukorbetegség jellemző.

- 1-es típusú diabétesz autoimmun betegség: ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. Kialakulásának pontos oka nem ismert.
- 2-es típusú diabétesz: (sajnos manapság az iskolás korosztályban is egyre inkább jelentkezik) a szervezet termel ugyan inzulint, de vagy nem eleget, vagy az nem tud megfelelően hasznosulni. Kialakulásában erős genetikai tényezők mellett szerepet játszik a túlsúly és a mozgásszegény életmód.

Gyermekekori diabétesz tünetei

A gyermekekori diabétesz tünetei is hasonlóak a felnőttkorban jelentkezőkhöz, általában a tünetek specifikussága miatt könnyen felismerhető a diabétesz.

Cukorbetegség fő tünetei:

- erős szomjúság érzet
- gyakori vizeletürítés
- nehéz sebgyógyulás
- ólmos fáradtság, bágyadtság, rossz közérzet
- fogyás, ennek ellenére nagy étvágy, állandó éhségérzet
- acetonos lehelet

Cukorbeteg mindennapok

Gondoskodni kell arról, hogy a gyermek iskolájában mindenki ismerje azokat a feltételeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a gyermek biztonságban legyen.

A pedagógus kötelessége, hogy a cukorbeteg gyermeket akár tanórán is:

- kiengedje a mosdóba,
- biztosítsa, hogy folyadékhoz jusson,
- megengedje, hogy megmérhesse a vércukrárt,
- engedje, hogy beadhassa magának az inzulint, illetve hogy
- ehessen, akár tanórán is.

A diabéteszes gyermek ellátása terén elsősorban a szülő határozza meg a feladatokat a pedagógus és a DiabMentor számára. Közösén tervezik meg a napi rutint, hogy milyen felelősségi köröket és feladatokat vállaljon fel a DiabMentor. (2. számú melléklet: A cukorbetegség ellátási terve)

Cukorbeteg gyerekek ellátása

- Első lépés az egyedi napirendjük megismerése és betartása.
- Második lépésként fontos megérteni, hogy a napirend módosítása milyen keretek közt lehetséges, a napirend egyes pontjainak be nem tartása milyen következményekkel jár.
- Végül fontos tudni, hogyan lehet megelőzni és felismerni a vészhelyzeteket, mi a teendő ezekben a helyzetekben.

Feladatkörök

Szülő, gondviselő

- Gondoskodik az eszközökről és az inzulinról, amelyek szükségesek a cukorbeteg tanuló ellátásához.
- Megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet.
- Megadja a diák étkezési rendjét.
- Jelzi az iskolának, ha változik az ellátási terv.

Iskolai dolgozók

- A tanév elején egyeztetik a szülőkkel/gondviselővel a cukorbetegség ellátási tervét.
- Egyeztetnek a szülőkkel a gyermek napirendjéről.
- Ellenőrzik a szülők/gondviselők elérhetőségét.
- Megállapodnak arról, hogy milyen esetben kell értesíteni a szülőket/gondviselőket.
- Segítik a cukorbeteg gyermeket az iskolában.
- Lehetővé teszik, hogy a megbeszélt időben megmérhesse a gyermek a vércukorszintjét.
- Lehetővé teszik, hogy a gyermek biztonságos helyen adhassa be az inzulinját.
- Felismerik az alacsony és a magas vércukorszint jeleit és tüneteit.
- Megtanulják, mit kell tenni a gyermekkel, ha alacsony vagy ha magas a vércukorszintje.
- Gondoskodnak arról, hogy az alacsony vércukorszintű gyermeket mindig felügyelje valaki, ne maradjon egyedül.
- Szabad hozzáférést biztosítanak vízhez és a mosdóhoz.

Tanuló

- Szól a tanárnak, ha leesik, vagy felmegy a vércukra.
- Szól a tanárnak, ha rosszul érzi magát.
- Amennyiben képes rá, elvégzi a vércukormérést és beadja magának az inzulint a kezelési tervnek megfelelően.
- Magával viszi a cukorbeteg-felszerelését az iskolába.
- Van nála gyorsan felszívódó szénhidrát arra az esetre, ha leesne a vércukorszintje.

Fontos információk

- **Normális** vércukorszint tartomány: 3,9-10 mmol/l között
- 3,9 mmol/l alatti inzulinérték **vészesen alacsony (LO) (hypoglikémia, „hipó”)** – teendő: azonnal a szülővel egyeztetett mennyiségű, gyorsan felszívódó szénhidrátot kell adni (1-2 dl gyümölcslé, pár szem szőlőcukor, néhány db keksz), ha erre nincs lehetőség, mert a gyerek eszméletét veszítette, Glucagon beadása szükséges.
Tünetek: mintha részeg lenne, hirtelen fáradtság, koncentráció-zavar, gyengeség, bizonytalanság, sápadtság, remegés, verejtékezés.
Alacsony vércukorszint gyanúja esetén a gyereket tilos magára hagyni!
- 10 mmol/l feletti inzulinérték **magas (hyperglükémia)** – teendő: szülővel egyeztetni a beavatkozás szükségességéről, cukormentes folyadékfogyasztás, esetleg testmozgás javasolt.
Tünetek: megnövekvő szomjúságérzet, gyakori vizeletürítési inger, fáradtság, rossz közérzet, viszkető bőr.
Magas vércukorszint esetén a vér ketonszintjét is ellenőrizni kell. Ha a vércukorszint és a ketonszint is magas, azonnali kórházi ellátás szükséges!
Ketoacidózis leggyakoribb tünete: hányinger, hányás. Tehát ha egy 1-es típusú cukorbeteg hány, nem tud folyadékot fogyasztani, azonnal kórházba kell kerülnie!
- 15 mmol/l feletti inzulinérték **nagyon magas (HI)** – Azonnal egyeztetni a szülővel a korrekcióról!
Inzulin hasfalba, combba, felkar külső felszínébe adható be.

Vezető által megbízott felelős személy(ek):

Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény alkalmazásában álló, Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolában a feladatot ellátó felelős személy:

Polgár Ildikó gyógypedagógiai asszisztens

OH-PSZKF/I1224/2021

OH-DIAB/I1931/2021

Veszprém, 2023. szeptember 1.

**Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi
Nyelvoktató Általános Iskola**
8200 Veszprém, Szent István utca 56.
Tel.: 88/426-102
E-mail: dozsa.iskola@dozsa-vprem.edu.hu
<http://dozsaiskola.hu>

Kérelem

Alulírott szülő/gondviselő, azzal a kéréssel fordulok a Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola igazgatójához, hogy (gyermek neve) (szül.hely, idő:, an.: okt.azon: lakcím:)

diabéteszes gyermekem számára biztosítsa olyan személy jelenlétét az iskolában, aki szükség szerinti vércukorszint mérését, szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását segítse. Illetve a diabétesz betegségével kapcsolatban fellépő egyéb esetekben eljárjon.

Egyúttal hozzájárulok, hogy gyermekem-betegségével összefüggő-adatait az intézmény kezelje.

Kelt,

szülő/gondviselő

szülő/gondviselő

Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi
Nyelvoktató Általános Iskola
8200 Veszprém, Szent István utca 56.
Tel.: 88/426-102
E-mail: dozsa.iskola@dozsa-vprem.edu.hu
<http://dozsaiskola.hu>

A cukorbetegség ellátási terve

/szülő vagy törvényes képviselő tölti ki/

A gyermek neve:

Születési dátum:

Anyja neve:

Apja neve:

A gyermek életkora a diagnózis idején:

Telefonos elérhetőségek:

(a kívánt hívási sorrendben írja fel a telefonszámokat, és tüntesse fel, hogy azok egy szülőhöz, baráthoz vagy gondozóhoz tartoznak-e, illetve, hogy otthoni vagy munkahelyi számról van-e szó. Kérjük, tüntesse fel azt is, hogy az illető jogosult-e vészhelyzetben eljárni.)

	telefonszám	név	kapcsolat	helyszín	jogosultság
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

Diabetológus – gondozó orvos :

Név: _____ Telefon _____

Gondozóhely/kórház:

Név: _____ Telefon _____

Mérések:

Vércukorszintmérés szokásos időpontjai:

☐ reggeli előtt / után	☐ elalvás előtt
☐ ebéd előtt / után	☐ éjszaka
☐ vacsora előtt / után	☐ egyéb:

Folyamaton szöveti glükózmonitorozás /szenzor/ estén sem hagyható el teljesen az alkalmankénti ellenőrző vércukormérés.

Előnyben részesíti-e gyermeke valamilyen helyszínt a mérésekhez /osztályterem, iskolai iroda stb./?

.....

A vércukorszint céltartománya: és között.

Alacsony értékek:

Ha a vércukorszint alá esik a következőket kell tennie:

.....
.....
.....
.....
.....

..... alatti érték esetén hívja a szülőt. (tel.:)

Az alacsony vércukorszint jelei/tünetei a gyermeknél:

.....
.....
.....
.....
.....

Magas értékek:

Ha vércukorszint fölé emelkedik, a következőket kell tennie:

.....

.....

.....

.....

.....

Az a vércukorszint, amelynél meg kell mérni a ketontesteket:

..... alatti érték esetén hívja a szülőt. (tel.:)

A magas vércukorszint jelei/tünetei a gyermeknél:

.....

.....

.....

.....

.....

Inzulin:

Szükséges lesz-e inzulinbeadásra az iskolában? ☐ igen ☐ nem

.....

.....

.....

Ha máskor is szükség van inzulinra, kérjük, adja meg az adott időpontot, az inzulin mennyiségét és beadásának körülményeit:

.....

.....

.....

Vészhelyzetek:

Sorolja fel azokat a helyzeteket, amelyeket vészhelyzetként kell az iskolának kezelni:

.....

.....

.....

Mit tegyen vészhelyzetben az iskola?

.....

.....

.....

Egyéb kérések:

.....

.....

.....

Testmozgás:

Melyek gyermeke kedvenc mozgásformái?

.....

.....

.....

Részt vesz a gyermek az iskolai testnevelés órákon kívül egyéb sporttevékenységben?

☐ igen ☐ nem

Önmenedzsment

Kérjük, jelölje X-szel a gyermeke szerepkörét legpontosabban leíró négyzetet:

	önállóan végzi	felügyelettel végzi	szülői segítséggel végzi	a szülők végzik
ujjbegyszúrás				
a tesztcsík behelyezése a mérőbe				
vércukorszint leolvasása				
eredmény feljegyzése				
szénhidrátbevitel módosítása az eredménynek megfelelően				
Inzulinadag módosítása az eredménynek megfelelően				
a fogyasztható étel fajtájának és mennyiségének kiválasztása				
inzulin beadási helyének kiválasztása				
az inzulin beadása				
ketontestek mérése vizeletből				

Étel:

Részt vesz-e a gyermek közétkeztetésen /tízórai, ebéd, uzsonna/? ☐ igen ☐ nem

Amennyiben igen, kell-e módosítani a szokásos étrenden? ☐ igen ☐ nem

.....

.....

.....

Összejövetelek, különleges ételek vagy étkezések:

Kéri, hogy értesítsük minden esemény előtt? ☐ igen ☐ nem

További információk az iskola számára:

.....

.....

.....